הלכה · משנה תורה · מפרשים · מקורי הרמב״ם לרש״ש · ספר שופטים

מקורי הרמב"ם לרש"ש על משנה תורה, הלכות מלכים ומלחמות

רבי שמואל שטראשון [הרש"ש]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

מקורי הרמב"ם לרש"ש על משנה תורה, הלכות מלכים ומלחמות

רבי שמואל שטראשון [הרש"ש]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/מקורי-הרמבם-לרשש-על-משנה-תורה-הלכות-מלכים-ומלחמות/
הקובץ נוצר ב־22 בנובמבר 2026 מגרסה 39-202611200317v של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
הלכה ג 4
פרק ב 4
הלכה ג 4
פרק ה 4
הלכה ח 4
פרק ו 4
הלכה ו 4
פרק ז 4
הלכה ה 4
הלכה ו 4
פרק ט 5
הלכה ד 5
הלכה יא 5
הלכה יד 5
פרק י 6
הלכה ז 6
פרק יא 6
הלכה ג 6

פרק א

הלכה ג

וע"פ נביא. וכ' הלח"מ דקשה מנין לו. ונעלם מכ"ת דכן איתא בספרי אשר יבחר ה' אלהיך בו ע"פ נביא:

פרק ב

הלכה ג

והואיל ואינו חולץ אינו מייבם. ר"ל דכל שאינה עולה לחליצה א"ע ליבום. והתוי"ט כ"ע ולא מצאנו זה אלא כל שא"ע ליבום א"ע לחליצה. ואנכי מצאתי לרבותינו בעלי התוס' ביבמות (מ"ד) ד"ה ונייבם וד"ה כל שכתבו ג"כ כהרמב"ם. אמנם לכאורה מלך דומה לחרש וחרשת שהביאו שם התוס' דאע"ג דא"ע לחליצה עולים ליבום וצ"ע בזה:

פרק ה

הלכה ח

בכ"מ כתב סמ"ג דגרסינן בירושלמי כו'. הוא בסנהדרין בס"פ כל ישראל והביא גם הרי"ף שם:

פרק ו

הלכה ו

בכ"מ ויש לתמוה ע"ז שאמרו חז"ל במדרש רבה פ' פנחס ע"ש כצ"ל. כן הגיה הגאון ר"ז ז"ל בס' ת"א והרחיד"א ז"ל בס' מדבר קדמות בשם ס' דת ודין:

פרק ז

הלכה ה

ואחד הבונה בית הבקר. כאן צריך להוסיף בית התבן ולהלן למחוק:

הלכה ו

או שגזל כרם. עי' כ"מ ולח"מ שנדחקו מאין למד זה. ול"נ לפמש"כ הלח"מ דרבינו לא פסק הא דממעט שברייתא מולא חללו מבריך ומרכיב מטעם דהא מני ראב"י וכתירוצא דר"ד אריו"ח. א"כ ע"כ מיעוטא דולא חללו אתי לאפוקי גזל דומיא דדרשינן מולא חנכו דגבי בית למעוטי גזל דאל"כ מאי ממעטינן מיניה. ואף לראב"י אפשר דמבריך ומרכיב

ממעט מנטע נוטע אין מבריך ומרכיב לא כדאריו"ח ואייתר ליה מיעוטא דחללו לגזל והא דקאמר בברייתא למעט מבריך ומרכיב מולא חללו כן דרך התנאים שלא לומר טעם העיקר כמש"כ בס"ד בפסחים (ל"ח) ע"ש ובמש"כ בר"ה (ט"ז). או אילו לא נאמר קאמר כמו דמשני בב"מ (ס"א) ובסנהדרין (מ"ג) ע"ש:

פרק ט

הלכה ד

בן נח כו' וכן אם הרג טרפה או שכפתו כו' או שהניחו ברעב כו' נהרג כו'. שלשה המה נפלאו ממני לדעת מקורם. ולא עוד אלא שק"ל מהא דאמר אביי אי משכחת דתניא ריונב"ש היא כו'. ואם איתא לדברי רבינו משכחת לן בהני תלתא גווני. כי גם בבן ישראל בישראל חייב בדיני שמים (ועיין בפ"ב מהל' רוצח ה"ב וה"ז) כמו ברודף שיכול להציל באחד מאבריו לר"י ב"ש וגם זולת דברי רבינו קשה הלא משכח"ל בעוברין. וזה י"ל דלכוונה זו הביא הש"ס שם סמיך לדברי אביי אשכח ריב"א כו' משום רי"ש אמרו אף על העוברין. לומר דמשכח"ל כיוצא בו דש"ד בעוברין. או אפשר לומר דבעוברין אף ישראל בישראל אין בהם אפילו מיתה בידי שמים ואף שכ' התוס' בסנהדרין (נ"ט ד"ה ליכא) דאף דישראל פטור מ"מ לא שרי. היינו לכתחילה אבל עונש ליכא אפילו ביד"ש. ותדע דהא לאביי אליבא דרנב"ה גם מיתה ביד"ש פוטרה מן התשלומין. והרי התורה חייבה תשלומי דמי ולדות:

הלכה יא

אבל העוף יראה לי שאין ב"נ נהרגין. עיין בכ"מ. ומש"כ וכיון דליכא הכרע כמאן הילכתא כו'. ומשמע דרבינו הכריע לפסוק כרב שיזבי. וק"ל כיון דרב עמרם דמותיב שם לרב מהך מתני' דאכל אמה"ח ממנה אינו סופג את הארבעים ואס"ד כו' ע"כ ס"ל דמיירי בישראל כדאוקי ר"מ בר פטיש וכן סתמא דגמרא דקבלה להאי תיובתא ומשני ליה כדאר"נ כו' ס"ל ג"כ כרמב"פ א"כ ודאי לית הלכתא כרב שיזבי נגדם:

הלכה יד

בלח"מ הקשה על פירוש רבינו דדינין היינו הושבת הדיינין מאי שב ואל תעשה איכא. נ"ל דאיכא שוא"ת עול דהיינו שהדיין ישפוט בצדק בשש מצות ולא ישפטם בעול. ועיין מל"מ בפ"י ה"ז:

פרק י

הלכה ז

במל"מ ד"ה וראיתי לרא"ם בפ' בראשית כו'. וז"ל דלא מנו אלא מצות שנוהגות בב"נ לעולם כו' דומיא דגה"נ לר"י וכן מילה אף למ"ד דכל ב"נ נצטוו כו'. הרב במחכ"ת ל"ד דשאני גה"נ דמעיקרא לא נצטוו אף לר"י אלא בני יעקב לבד כמש"כ רש"י בסנהדרין (נ"ט) ד"ה ואליבא דר"י ולהכי לא חשיב ליה בהדי ז"מ דהמה כוללים לכל בני נח. וכן מילה ודאי אף לתירוצא קמא לא נעלם מאתם פשטיה דקרא ואתה את בריתי תשמור אתה וזרעך אחריך אלא דס"ד דכוללת עכ"פ כל זרע אברהם אף זרע ישמעאל ועשו ועיין ש"א (סי' מ"ט) אבל פו"ר דכוללת כל בני נח אף דנפסקה מהם בסיני יש לה להחשב בהדי ז"מ. וכה"ג כתב הרב עצמו לעיל ולקמן ה"ח לדחות דברי מרן הכ"מ בהא דכתב רבינו דבני קטורה אינן נהרגין על ביטול מצות מילה ע"ש ולפ"ז ממילא יפול תמיהתו לקמן על המהר"ש יפה בפ' מקץ. כי מה ענין מצות מילה שניתנה רק לאברהם ולזרעו בלבד למצרים בני חם:

פרק יא

הלכה ג

שהרי ר"ע כו' והוא היה אומר עליו שהוא מלך המשיח. במדרש איכה בפסוק בלע ה' ולא חמל. ונקוה שיקויים בנו מקרא שכתוב ובחמלתו הוא גאלם (ישעיהו ס"ג:ט') ופסוק וחמלתי עליהם (מלאכי ג') במהרה בימינו אמן: